

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Adéla Brázdová

**Komparace přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra
Sáncheze k otázce katalánského separatismu**

Bakalářská práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Komparace přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 57 348 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 20. března 2023

.....

Adéla Brázdová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Petře Měšťánkové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, vstřícnost, cenné rady a připomínky, které mi při psaní mé práce poskytla, a především za čas, který mi v průběhu vedení práce věnovala.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1. ÚSTAVNÍ ZAKOTVENÍ AUTONOMNÍCH SPOLEČENSTVÍ	8
1.1. NOVÝ AUTONOMNÍ STATUT KATALÁNSKA	9
2. KATALÁNSKÝ POLITICKÝ NACIONALISMUS	11
2.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA VYHLÁŠENÍ REFERENDA	12
2.2. REFERENDUM 2014	12
2.3. REFERENDUM 2017	15
3. VLÁDA MARIANA RAJOYE	18
3.1. OBDOBÍ 2014–2016	18
3.2. OBDOBÍ 2017–2018	20
4. VLÁDA PEDRA SÁNCHEZE	24
ZÁVĚR	27
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	29
ABSTRAKT	35
ABSTRACT	35
KLÍČOVÁ SLOVA	36
KEY WORDS	36

Seznam použitých zkratek

Ústava

- Ústava Španělského království, La Constitución española de 1978

Ústavní soud

- Ústavní soud Španělského království, el Tribunal Constitucional del Reino de España, TC

Katalánský autonomní statut

- Organický zákon 6/2006 z 19. července o reformě autonomního statutu Katalánska

PSC

- Strana socialistů Katalánska, Partit dels Socialistes de Catalunya

ICV

- Iniciativa pro Katalánsko – Zelení, Iniciativa per Catalunya Verds

ERC

- Katalánská republikánská levice, Esquerra Republicana de Catalunya

PP

- Lidová strana, Partido Popular

CiU

- Konvergence a Jednota, Convergència y Unió

CUP

- Kandidatura lidové jednoty, Candidatura d'Unitat Popular

UDC

- Demokratická jednota Katalánska, Unió Democràtica de Catalunya

CDC

- Demokratická konvergence Katalánska, Convergència Democràtica de Catalunya

PSOE

- Španělská socialistická dělnická strana, Partido Socialista Obrero Español

Zákon o referendu

- Organický zákon 2/1980 z 18. ledna o regulaci různých forem referenda, LEY ORGÁNICA 2/1980 de 18 enero, sobre regulación de las distintas modalidades de referéndum

Úvod

Téma, které jsem si pro moji bakalářskou práci zvolila, nese název „Komparace přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu“. Jedním z hlavních důvodů výběru tohoto tématu je můj blízký vztah ke Katalánsku, španělskému jazyku a Španělsku obecně. Díky mému studiu na bilingvním česko-španělském gymnáziu se již několik let aktivně zajímám o kulturní, společenský a politický život v této zemi. Konkrétní problematiku, která se věnuje katalánskému separatismu, jsem zvolila ze dvou důvodů. Prvním z důvodů je ten, že snahu Katalánska o nezávislost považuji za jeden z nejdůležitějších, nejkontroverznějších a také nejmedializovanějších španělských politických procesů 21. století. Druhým důvodem, který mě motivoval k výběru mého tématu, je absence českých autorů, věnujících se tomuto tématu, a proto bych svou práci chtěla čtenářům danou problematiku alespoň z určitého hlediska blíže přiblížit.

Jak je již z názvu mé práce patrné, katalánskému separatismu se bakalářská práce věnuje z hlediska přístupu vlád Mariana Rajoye a Pedra Sáncheze. Hlavním cílem práce je stanovení nalézt a porovnat hlavní rozdíly v přístupu zmíněných dvou předsedů vlády Španělského království k otázce katalánského separatismu. Z tohoto důvodu je provedena analýza jednotlivých vlád z pohledu cílů, které každá z uvedených vlád sledovala a prostředků, které k tomu užívaly. Jako hlavní metodologie k napsání této bakalářské práce je proto zvolena analýza a následná diachronní komparace, jelikož v závěru práce je provedena komparace přístupů dvou vlád v konkrétním časovém a prostorovém ohraničení. Před napsáním této práce jsem si stanovila za cíl odpovědět na následující výzkumné otázky: „*Jaké jsou hlavní rozdíly v přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu?*“, „*Jaké cíle sledovaly a jaké prostředky k tomu použily jednotlivé vlády?*“

Práce je rozdělena do pěti kapitol. Kapitola první se věnuje úvodu do problematiky katalánského separatismu. Z tohoto důvodu jsou zde vysvětleny základní principy fungování španělských autonomních společenství, jejich ústavní zakotvení a princip decentralizace. Dále je zde stručně charakterizován nový autonomní statut Katalánska, který v roce 2006 nahradil starší úpravu, jehož vydání se často považuje za samotný počátek katalánských snah o nezávislost. V druhé kapitole, která nese název Katalánský politický nacionalismus, je přiblížena samotná otázka katalánské nezávislosti, tedy důvod vzniku a průběh procesu o nezávislost. Tato kapitola je dále členěna na dvě podkapitoly, které se věnují konání referend v letech 2014 a 2017. Ve třetí a čtvrté kapitole jsou analyzovány postoje jednotlivých vlád ke katalánskému separatismu. Dále je provedena analýza jednotlivých kroků, které tyto vlády

učinily, jejich cílů a prostředků, které použily. Závěr této práce je věnován samotné komparaci dvou předešlých kapitol, tedy vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze v jejich přístupu k otázce katalánského separatismu, jelikož obě tyto vlády měly stejný cíl zachovat jednotu, ale rozlišnými nástroji. Z tohoto důvodu je komparace učiněna na základě několika hledisek, jako jsou například opatření, která z jednotlivých vlád přijala, nebo reakce a odpovědi na kroky učiněné katalánskou regionální vládou.

Tématu, který jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala, tedy problematice na území Španělského království, se v České republice věnuje pouze omezené množství autorů. Z tohoto důvodu jsem čerpala zejména ze zahraničních publikací, především od španělských autorů. Ke zpracování této práce jsem primárně vycházela z odborných článků elektronických periodik, jelikož se konkrétní problematice věnují nejpočetněji. Jedná se například o článek s názvem „*El proceso independentista en Cataluña*“, či článek s názvem „*El proceso independentista de Cataluña y la doctrina jurisprudencial: una visión sistemática*“ od autora Antonio Bar Cendón. Z právních předpisů byla k napsání této práce stěžejním nejvyšší právní normou Španělského království, Španělská ústava z roku 1978. Dále je v práci čerpáno z rozsudků Ústavního soudu a také z oficiální webové stránky centrální vlády lamoncloa.gob.es. Z tohoto zdroje je pro analýzu vlády Mariana Rajoye využito třináct prohlášení, tiskových zpráv a sdělení. K analýze vlády Pedra Sáncheze bylo použito devět takovýchto prohlášení, tiskových zpráv a sdělení.

Předložená bakalářská práce je zpracována podle stavu k 20. březnu 2023.

1. Ústavní zakotvení autonomních společenství

Tuto kapitolu bych chtěla pojmout jako úvod do problematiky katalánského separatismu. Z tohoto důvodu zde vysvětlím základní principy fungování španělských autonomních společenství, jejich ústavní zakotvení a princip decentralizace. Dále se budu věnovat charakteristice nového autonomního statutu Katalánska, který v roce 2006 nahradil starší úpravu.

Administrativní dělení Španělska nalezneme zakotveno již v Ústavě Španělského království (La Constitución española de 1978, Ústava). Stěžejním článkem, týkající se této problematiky, je článek 2 Ústavy. Právě tento článek garantuje právo na autonomii a zároveň jednotu španělského národa, z čehož vyplývá neexistence jiných národů, pouze národností.¹ Dále se dle článku 137 Ústavy země teritoriálně člení do obcí, provincií a autonomních společenství, která mají zaručeno právo na autonomii při řízení svých vlastních záležitostí a zájmů. Zaručeno je zde také právo na vzájemnou solidaritu. Jednotlivá společenství v Ústavě sice nejsou vyjmenována, ale nalezneme zde cesty, kterými mohou jednotlivá území získat status autonomního společenství. Samosprávu jednotlivých autonomních společenství blíže popisuje článek 143 Ústavy, který říká: *„Při výkonu práva na autonomii, které je uznáno ve článku 2 Ústavy, mají provincie se společnými historickými, kulturními a ekonomickými znaky, ostrovní území a provincie s historickou územní entitou přístup ke své samosprávě a mohou se sdružovat do autonomních společenství v souladu s ustanoveními této hlavy a příslušnými stanovami.“*²

Každé z autonomních společenství vykonává svou samosprávu na základě vlastního autonomního statutu. Tento statut dle Ústavy představuje základní institucionální normu, která je státem uznávaná a chráněná a tvoří nedílnou součást právního řádu.³ Každý statut autonomního společenství musí dle článku 147 odstavce 2 obsahovat název společenství, vymezení svého území, názvy, organizaci a sídlo vlastních autonomních institucí a výčet pravomocí převzatých z Ústavy.⁴ Dále jsou v Ústavě rozeznávány kompetence a pravomoci, které přísluší výhradně státu, a které autonomní společenství mohou implementovat do svých statutů. Klíčová ustanovení pro dělbu kompetencí jsou pak zakotvena ve článku 149 odstavci 3, jenž stanovuje čtyři základní pravidla:

---

¹ Čl. 2 Ústavy.

² Tamtéž čl. 143.

³ Tamtéž čl. 147 odst. 1.

⁴ Tamtéž čl. 147 odst. 2.

- Autonomní společenství mohou převzít veškeré kompetence nenáležící výlučně státu.
- Kompetence, které autonomní společenství nepřevzalo, náleží státu.
- V případě konfliktu mají aplikační přednost centrální předpisy s výjimkou oblastí, v nichž má autonomní společenství kompetenci dle článku 148.
- Centrální předpisy doplňují předpisy autonomní.⁵

Hovoříme-li o problematice autonomie a dělby kompetencí, nejvýraznějším společenstvím je v této otázce jednoznačně Katalánsko. Katalánsko je jedním ze sedmnácti autonomních společenství nacházející se na území Španělského království.⁶ Toto autonomní společenství usiluje o získání více pravomocí, tedy větší míry nezávislosti. Katalánská tripartitní vláda v čele s levicovými stranami Katalánska – Strana socialistů Katalánska (Partit dels Socialistes de Catalunya, PSC), Iniciativa pro Katalánsko – Zelení (Iniciativa per Catalunya Verds, ICV) a Katalánská republikánská levice (Esquerra Republicana de Catalunya, ERC), se proto rozhodla pro reformu Katalánského autonomního statutu s cílem rozšířit autonomii tohoto společenství.⁷

Ústava z tohoto důvodu stanovuje tzv. záchranné brzdy. Ty nalezneme ve článku 155 Ústavy. Tento článek upravuje předpoklad, kdy autonomní společenství neplní povinnosti, které mu ukládá Ústava nebo jiné zákony, nebo jedná způsobem, který vážně ohrožuje obecný zájem Španělska. V případě, že by došlo k naplnění takového chování ze strany autonomní společnosti, může Senát se souhlasem nadpoloviční většiny přijmout nezbytná opatření, které přinutí vládu autonomního společenství ke splnění uvedených povinností nebo k ochraně výše uvedeného obecného zájmu. K provedení takovýchto opatření může vláda dávat pokyny všem orgánům autonomních společenství.⁸

1.1. Nový autonomní statut Katalánska

Jak jsem již naznačila, v otázce katalánského separatismu má významné postavení nový Katalánský autonomní statut⁹, jehož vydání se mnohými považuje za samotný počátek katalánských snah o nezávislost. V roce 2006 došlo k reformě dosavadního Katalánského autonomního statutu, který na území platil od roku 1979. Zrušený státu autonomie z roku 1979

⁵ Čl. 149 odst. 3 Ústavy.

⁶ Spolu se sedmnácti autonomními společenstvími náleží ke Španělsku také dvě autonomní města nacházející se na území Maroka, Ceuta a Melilla.

⁷ AJA, E. *Estado autonómico y reforma federal*. Madrid: Alianza Editorial, 2014. ISBN 9788420684642, s. 73.

⁸ Čl. 155 Ústavy.

⁹ Organický zákon 6/2006 z 19. července o reformě autonomního statutu Katalánska.

totiž v místních záležitostech obsahoval pouhá normativní prohlášení.¹⁰ Reforma autonomního statutu se stala jedním z nejdiskutovanějších témat současné španělské politiky a jeho nová podoba vyvolala ve společnosti velkou kritiku.

Problematická se jevila již samotná preambule navrhovaného textu, kde bylo Katalánsko označeno jako „národ“. Toto označení je v rozporu s již zmiňovaným základním principem španělské Ústavy, kterým je dle článku 2 Ústavy nedělitelnost španělského národa¹¹, z čehož vyplývá, že ve Španělsku existuje pouze jeden národ. Předmětem sporů byly i další záležitosti týkající se historických práv, povinnosti znát katalánštinu, ale také konflikty v oblasti soudnictví či financování. Ve zmíněných oblastech, včetně práv a povinností občanů, dosáhla katalánská vláda v porovnání s předchozími normami výrazných pokroků ve prospěch vlastní samosprávy. Reformou autonomního statutu došlo k rozšíření kompetencí a ke zpřesnění jejich rozdělení mezi Katalánsko a stát.¹²

Pro Lidovou stranu (Partido popular, PP) se však stal nový autonomní statut předmětem kritiky, jelikož některá ustanovení považovala za protiústavní a předložila ho k posouzení Ústavnímu soudu Španělského království (el Tribunal Constitucional del Reino de España, TC). TC svým rozsudkem¹³ v roce 2010 zrušil podstatné části nového katalánského statutu. Přesněji se jednalo o zrušení 14 článků či jejich částí. U jiných článků provedl výklad, aby byly v souladu se zněním Ústavy. Jednalo se například o jazykovou a vzdělávací politiku, která je úzce spjatá s posilováním vlastní, katalánské, národní identity. Otázku Katalánska jako národa, jak se píše v nové preambuli autonomního statutu, TC označil za rétorické obraty bez právního dopadu.¹⁴ Zmíněné rozhodnutí TC o statutu Katalánska rozpoutalo řadu požadavků, které přiměly katalánskou vládu, v čele s Arturem Masem, v rozhodnutí uspořádat referendum o nezávislosti Katalánska.

---

¹⁰ BELTRÁN ARAGONÉS, Emilio. Las haciendas locales en el Estatuto de autonomía de Cataluña. *Cuadernos de derecho local* [online], 2007, roč. 14, s. 71-98 [cit. 17. února 2023]. Dostupné z: http://repositorio.gobiernolocal.es/xmlui/bitstream/handle/10873/320/qdl14_08_est05_aragones.pdf?sequence=3&isAllowed=y

¹¹ Čl. 2 Ústavy.

¹² AJA, E. *Estado autonómico y reforma federal*. Madrid: Alianza Editorial, 2014, s. 26.

¹³ La sentencia del Tribunal Constitucional 31/2010 sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña.

¹⁴ MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všehrd*. [online databáze] 2015, [cit. 17. února 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6

2. Katalánský politický nacionalismus

V této kapitole bych se chtěla zabývat katalánským politickým nacionalismem, jenž vygradoval ve vyhlášení dvou neústavních referend v letech 2014 a 2017, kterým věnuji dvě samostatné podkapitoly.

Jak jsem již zmiňovala v předešlé kapitole, Ústava na základě svého článku 2 nezávislost Katalánska nepřipouští, neboť vychází z toho, že jediným svrchovaným subjektem je nerozdělitelný španělský lid a národ, jehož jsou národnosti a regiony včetně Katalánska součástí. Od vydání rozhodnutí TC se proto v Katalánsku začal projevat politický i kulturní nacionalismus. Katalánský nacionalismus se začal rozvíjet již v 19. století, avšak ze začátku separatistické tendence nebyly jeho součástí.¹⁵ Zmíněné rozhodnutí TC, které zahrnovalo odmítnutí uznání Katalánska jako národ *de iure*, zrušení katalánštiny jako přednostního jazyka před kastilštinou ve veřejné správě, ale i další okolnosti byly totiž vnímány nejen katalánskou vládou, ale i částí katalánské společnosti, jako útok na demokracii a staly se podnětem pro řadu protestů. Předmětem těchto protestů se tak stal boj za nezávislost, zvýšení autonomie, odtržení kvůli politickým důvodům a také přesvědčení, že Katalánci jsou národ, a proto mají právo na sebeurčení. Právě masivní protestní demonstraci, která se uskutečnila 11. září 2012, tedy v den, kdy Katalánci slaví svůj národní den, prohlásila katalánská vláda za začátek tzv. *el procés soberanista* (proces vedoucí k nezávislosti země).¹⁶

Všechny volby konané v Katalánsku od roku 2012 (tedy tři regionální, tři všeobecné, dvoje evropské a dvoje místní) prokázaly stoupající sílu podpory nezávislosti tohoto společenství, ale zároveň také poukázaly na fakt, že stále chybí potřebná parlamentní většina.¹⁷ Katalánští představitelé se tak začali soustředit na realizaci tzv. práva na rozhodnutí, které by spočívalo v konání referenda o podobě vztahu mezi Katalánským autonomním společenstvím a zbylým územím španělského státu, i přes skutečnost, že katalánská vláda nemá pravomoci k tomu, aby vyhlásila referendum. Právo na rozhodnutí a potažmo referendum se stalo hlavním tématem katalánské vlády poté, co v katalánském parlamentu významně posílila levicová separatistická strana ERC. Do té doby vládnoucí pravicová strana *Convergència y Unió* (Konvergence a Jednota, CiU) uzavřela s ERC politický pakt, který

---

¹⁵ OLIVERES COMÍN, Antoni. El nacionalismo catalán y el catalanismo político. *Crítica* [online], 2009, roč. 59, č. 961, s. 36-42 [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: http://www.revista-critica.com/administrador/components/com_avzrevistas/pdfs/d70951d16ca04de084db085a7a38045d-961-Nacionalismos-may-jun%202009.pdf

¹⁶ El conflicto independentista en Cataluña. *realinstitutielcano.org*, [online]. 2019, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <https://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/947006ee-0c43-4237-96e7-0453c9ce2e1f/Cataluna-Dossier-Elcano-October-2019.pdf?CACHEID=947006ee-0c43-4237-96e7-0453c9ce2e1f&MOD=AJPERES>

¹⁷ Tamtéž.

ji garantoval potřebnou parlamentní většinu za podmínky, že se v Katalánsku uskuteční referendum o nezávislost.¹⁸

2.1. Právní úprava vyhlášení referenda

K otázce vyhlášení referenda v Katalánsku je nutno zmínit, že vyhlášení jakéhokoli referenda spadá do výlučných pravomocí centrální vlády. Tuto kompetenci centrální vlády nalezneme zakotvenou ve článku 2 Organického zákona č. 2 z roku 1980 o regulaci různých forem referenda (LEY ORGÁNICA 2/1980 de 18 enero, sobre regulación de las distintas modalidades de referéndum, zákon o referendu), který říká: „*Autorizace ke svolání lidových konzultací prostřednictvím referenda v jakékoliv jeho formě je výlučnou pravomocí státu*“.¹⁹ Tento zákon rozeznává několik typů referend, která se od sebe liší tím, zda jsou obligatorní nebo fakultativní a procesem iniciace. V případě Katalánska se hovoří o vyhlášení tzv. referéndum consultivo (referendum poradní), které může být dle Ústavy vyhlášeno v případech politických rozhodnutí, která mají pro život země zásadní dopad.²⁰ Referendum poradní řadí zákon o referendu mezi referenda fakultativní, z čehož vyplývá, že závisí na pouhém uvážení, co může být považováno za zásadní politické rozhodnutí, jak uvádí Ústava. Návrh na vyhlášení podává předseda vlády dolní komoře parlamentu, která ho musí schválit absolutní většinou. Poté ho formálně vyhlašuje král v královském dekretu (El Real Decreto).

Ústava také zakotvuje tzv. referéndum autonómico, tedy možnost iniciace referenda samotným autonomním společenství. Dle článku 151 odstavce 1 Ústavy se takové referendum vyhlašuje při vzniku autonomního společenství, kdy s tímto musí souhlasit příslušné provincie, které by autonomní společenství tvořily.²¹ Dále se pak takovéto referendum vyhlašuje při schvalování statutu autonomního společenství a jeho reformy.²² Formální náležitosti nalezneme upravené ve článku 3 zákona o referendu. Článek 4 tohoto zákona vymezuje, za jakých podmínek není možné referendum vyhlásit.

2.2. Referendum 2014

První nezávazné referendum, týkající se katalánské nezávislosti, se konalo 9. listopadu 2014 a je považováno za pomyslný nejvýznamnější milník, který měl vyvrcholit osamostatněním Katalánska.

---

¹⁸ MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všehrd*. [online databáze] 2015, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6

¹⁹ Čl. 2 zákona o referendu.

²⁰ Čl. 92 Ústavy.

²¹ Tamtéž čl. 151 odst. 1.

²² Tamtéž čl. 151 odst. 2.

V prosinci 2013 došlo k politické dohodě mezi CiU, ERC, ICV a CUP, tvořící parlamentní většinu, o vyhlášení referenda na 9. listopad 2014. Tato dohoda byla odsouzena centrální vládou i hlavní opoziční stranou, Španělskou socialistickou dělnickou stranou (Partido Socialista Obrero Español, PSOE), jako protiústavní. Z tohoto důvodu centrální vláda předložila návrh referenda k posouzení TC, který protiústavnost tohoto návrhu stvrdil. TC neoznačil za protiústavní samotné „právo na rozhodnutí“, které neinterpretoval jako právo na sebeurčení, ale jako rozhodnutí o politické budoucnosti, které se musí uskutečnit za právních a demokratických podmínek.²³ Katalánská vláda z tohoto důvodu změnila označení z referenda na tzv. nezávaznou konzultaci. Šlo tak o pokus, jak se domoci pravomoci vyhlášovat referenda. TC však neuznal tuto změnu názvu, jelikož po obsahové stránce šlo o to samé, jednalo se pouze o formální změnu, a proto zakázal hlasování v tomto referendu. Dne 21. ledna 2014 byl v Poslanecké sněmovně předložen separatistickými stranami návrh zákona, který delegoval pravomoc vyhlásit referendum na katalánskou vládu. Tento návrh byl však velkou většinou zamítnut.²⁴ Katalánská vláda ovšem rozhodla, že právo na rozhodnutí se uskuteční i bez dohody s centrální vládou. Opřít se chtěla o katalánský zákon o lidových konzultacích nereferendního charakteru a jiných formách občanské participace²⁵, který byl přijat katalánským parlamentem v září 2014.²⁶

9. listopadu 2014 tedy proběhla navzdory rozhodnutí TC neformální konzultace občanů. Občanům byly položeny dvě otázky:

- *Chcete, aby se Katalánsko stalo státem? (¿Quiere que Cataluña sea un Estado?)*
Pokud je vaše odpověď kladná: *(En caso afirmativo:)*
- *Chcete, aby tento stát byl nezávislý? (¿Quiere que este Estado sea independiente?)*

Hlasování se účastnilo 2 305 290 osob, z nichž 81 % vyjádřilo přání žít v nezávislém Katalánsku. Další 10 % občanů si přálo nové státní zřízení, ale stále v rámci Španělského království. 4,5 % hlasujících pak bylo výlučně proti nezávislosti.²⁷²⁸ Oproti běžným

---

²³ MĚŠTÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všehrd.* [online databáze] 2015, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6

²⁴ BAR, CENDÓN, A. El proceso independentista de Cataluña y la doctrina jurisprudencial: una visión sistemática. *Teoría Y Realidad Constitucional*, 2016, roč. 37, str. 190. ISSN 1139-5583.

²⁵ Ley del parlamento de Cataluña 10/2014, de 26 de septiembre, de consultas populares no referendarias y de otras formas de participación ciudadana.

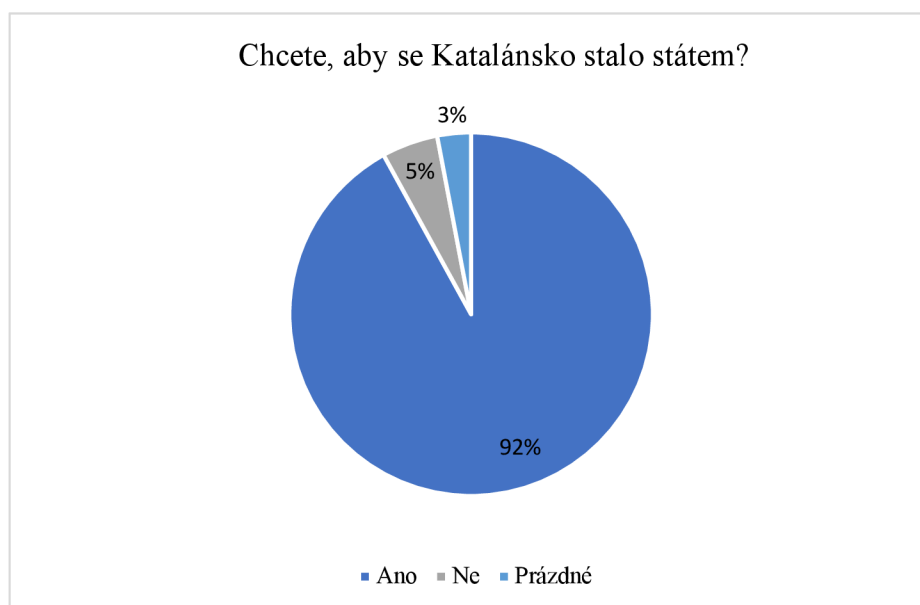
²⁶ MĚŠTÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všehrd.* [online databáze] 2015, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6

²⁷ Generalitat de Catalunya. *Participa2014. Procés de participació ciutadana* [online]. participa2014.cat, 2014, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <http://www.participa2014.cat/resultats/dades/en/escr-tot.html>

²⁸ Viz graf č. 1 a graf č. 2.

španělským volebním zvyklostem byla účast v tomto hlasování povolena i cizincům žijícím v regionu, osobám starším 16 let a občanům Španělska žijícím v zahraničí, kteří jsou registrovaní jako „Katalánci v zahraničí“ nebo „Španělé v zahraničí“. Celková účast se tedy pohybovala kolem 37 %. Katalánská vláda toto číslo považovala za jasný signál ke snaze o uskutečnění legálního a závazného referenda.²⁹ Centrální vláda na uskutečnění tohoto neústavního referenda reagovala podáním žaloby na předsedu katalánské vlády Artura Mase za „vážnou neposlušnost, zneužití úřední moci, zpronevěry a uzurpaci funkcí“. Spolu s ním byly obviněny další dvě členky katalánské vlády, a to ze stejných deliktů.³⁰ Zmínění funkcionáři měli z tohoto důvodu na základě rozsudku Nejvyššího soudu Španělska č. 20907/2017 zákaz vykonávat veřejné funkce a dostali pokutu.

Graf č. 1: Výsledky hlasování v první otázce.

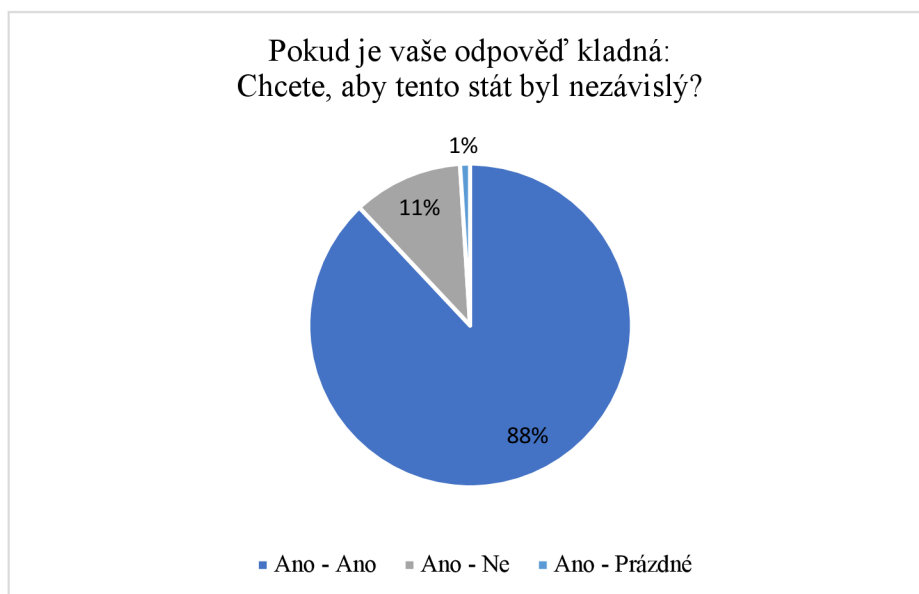

Zdroj: participa2014.cat

²⁹ BAR, CENDÓN, A. El proceso independentista de Cataluña y la doctrina jurisprudencial: una visión sistemática. *Teoría Y Realidad Constitucional*, 2016, roč. 37, str. 192-193. ISSN 1139-5583.

³⁰ MĚŠTÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všehrd*. [online databáze] 2015, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6

Graf č. 2: Výsledky hlasování ve druhé otázce.

Zdroj: participa2014.cat

2.3. Referendum 2017

Po předčasných autonomistických volbách v září 2015 získaly separatistické strany většinu v katalánském parlamentu, přesněji 53,3 % křesel. Tato mocenská situace v parlamentu vedla separatistické skupiny k tomu, že nejprve před parlamentním výborem předložily a poté na plenárním zasedání schválily rezoluci (la Resolució 1/XI, de 9 de novembre de 2015, del Parlament de Catalunya, sobre el inici del procés polític en Catalunya).³¹ Tato rezoluce představovala nejradikálnější krok katalánského parlamentu, jelikož v něm parlament v bodě druhém „*slavnostně prohlašuje začátek procesu vytváření nezávislého katalánského státu v podobě republiky*.“³² Dále v této rezoluci „*prohlašuje otevření občanského, participativního, otevřeného, integračního a aktivního ustavujícího procesu k přípravě základů budoucí katalánské ústavy*.“³³ Centrální vláda toto usnesení napadla u TC, který svým rozsudkem 259/2015 ze dne 2. prosince zrušil dané usnesení katalánského parlamentu v plném rozsahu.³⁴

Hlavním cílem nové vlády se tedy stalo konání závazného referenda o nezávislosti, které by poskytlo patřičnou legitimitu a mezinárodní podporu následnému vyhlášení nezávislosti. V září roku 2017 byly katalánským parlamentem schváleny potřebné zákony pro konání

³¹ LÓPEZ RUBIO, Daniel. Reflexiones constitucionales sobre la consulta popular pactada entre PSOE y ERC en el marco de la investidura de Pedro Sánchez. *Cuadernos Manuel Giménez Abad*, 2020, roč. 19, str. 51-67. ISSN 2254-4445.

³² la Resolució 1/XI, de 9 de novembre de 2015, del Parlament de Catalunya, sobre el inici del procés polític en Catalunya, bod 2.

³³ Tamtéž bod 3.

³⁴ BAR, CENDÓN, A. El proceso independentista de Catalunya y la doctrina jurisprudencial: una visión sistemática. *Teoría Y Realidad Constitucional*, 2016, roč. 37, str. 206-207. ISSN 1139-5583

referenda. Přesněji se jednalo o zákon o referendum o nezávislosti a zákon o právní přechodnosti a založení katalánské republiky. Oba tyto zákony byly opět zneplatněny TC. TC zároveň zakázal konání referenda a následně byl vydán soudní příkaz, dle něhož měly bezpečnostní složky referendum zastavit.³⁵ Nový předseda katalánské vlády Carles Puigdemont i přes to vyhlásil závazné referendum o nezávislosti Katalánska, které se konalo dne 1. října 2017. Dle údajů, které poskytly katalánské úřady, hlasovalo celkem 2 286 217 oprávněných voličů, přičemž se 90 % voličů vyslovilo pro nezávislost.³⁶ Jednalo se tedy přibližně o 40% volební účast. Předseda vlády Carles Puigdemont na základě tohoto kladného výsledku vyjádřil záměr vyhlásit nezávislost Katalánska na Španělsku. Nezávislost Katalánska byla skutečně vyhlášena, ale vzápětí pozastavena samotným předsedou, který pozastavení odůvodnil úsilím o dosažení dohody s centrální vládou. I přes to katalánský parlament následně 27. října 2017 společně s deklarací o nezávislosti schválil zahájení ústavodárného procesu nové republiky. Ve stejný moment však španělský Senát schválil aplikaci článku 155 Ústavy, což znamenalo pozastavení katalánské autonomie. Členové katalánské vlády byli zbaveni svých funkcí, katalánský parlament byl rozpuštěn, správu autonomního společenství převzala centrální vláda. Na prosinec 2017 byly vypsané předčasné volby a s ustavením nové katalánské vlády byla centrální správa ukončena.³⁷

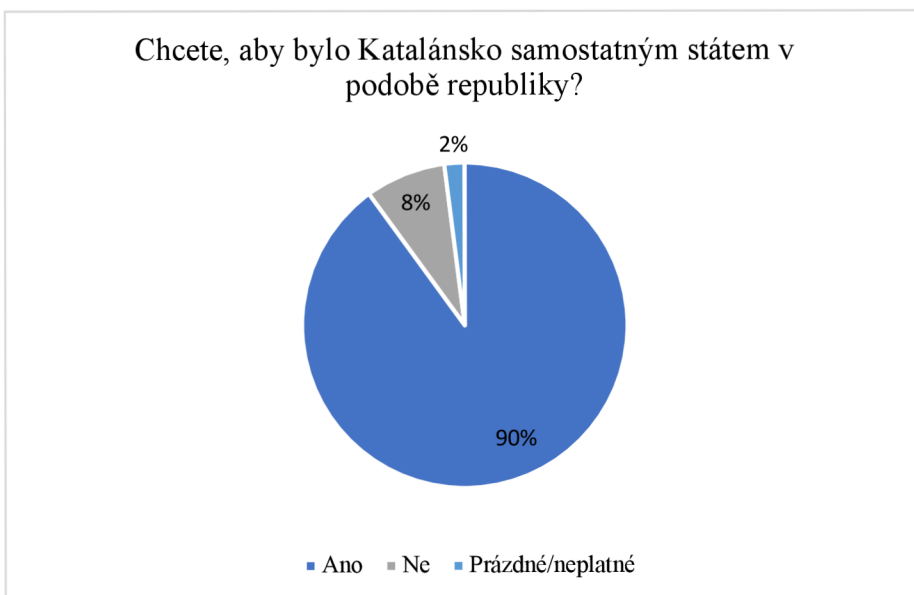
³⁵ MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Vzpouora nebo rozvrácení? Několik poznámek k rozsudku Nejvyššího soudu nad katalánskými separatisty. *Všehrd.* [online databáze] 2020, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/vzpouora-nebo-rozvraceni-nekolik-poznamek-k-rozsudku-nejvyssiho-soudu-nad-katalanskymi-separatisty_8970fc80-527b-4b96-a9dd-47a3451e9e39

³⁶ Viz graf č. 3.

³⁷ MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Vzpouora nebo rozvrácení? Několik poznámek k rozsudku Nejvyššího soudu nad katalánskými separatisty. *Všehrd.* [online databáze] 2020, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/vzpouora-nebo-rozvraceni-nekolik-poznamek-k-rozsudku-nejvyssiho-soudu-nad-katalanskymi-separatisty_8970fc80-527b-4b96-a9dd-47a3451e9e39

Graf č. 3: Neoficiální výsledky referenda.

Zdroj: Údaje poskytnuté katalánskými úřady gencat.cat.

3. Vláda Mariana Rajoye

Od začátku celého procesu osamostatnění Katalánska až do poloviny roku 2018 stála v čele výkonné moci vláda Mariana Rajoye, která čelila separatistickému náporu ze strany katalánské regionální vlády. Během své vlády Rajoy jednal s různými katalánskými vládami s odlišnými předsedy. S vládou v čele s Arturem Masem, a více radikální vládou Carlese Puigdemonta. V této kapitole budu proto provádět analýzu přístupu této centrální vlády k otázce katalánského separatismu. Dále analyzuji postoj, který tato vláda zaujala, jaká opatření přijala a také reakce a odpovědi na kroky učiněné katalánskou vládou v rámci procesu osamostatnění Katalánska. Hlavním zdrojem k provedení této analýzy jsou volně přístupné prohlášení a sdělení publikované na oficiální webové stránce španělské vlády lamoncloa.gob.es.

3.1. Období 2014–2016

Mariano Rajoy z PP nastoupil na post předsedy španělské vlády v prosinci 2012. V tomto období byla u moci katalánská vláda v čele s Arturem Masem, tvořená zástupci stran Demokratické konvergence Katalánska (Convergència Democràtica de Catalunya, CDC) a Demokratické jednoty Katalánska (Unió Democràtica de Catalunya, UDC). Během vlády Mariana Rajoye byla v Katalánsku vypsána již zmiňovaná dvě referenda o nezávislost, v roce 2014 a v roce 2017. Mariano Rajoy se k celému procesu o nezávislost Katalánska samozřejmě stavěl s cílem zachovat jednotu španělského národa, aby dodržel svůj závazek hájit Ústavu. Z tohoto důvodu centrální vláda napadala již první referendum o nezávislost konané v roce 2014. Aby vláda zabránila konání tohoto referenda, přijala rozhodnutí podat k TC stížnost proti katalánskému zákonu o referendu a proti výnosu, kterým se vyhlašuje referendum o katalánské suverenitě. Mariano Rajoy během svého vystoupení na kontrolním zasedání vlády konaném v horní komoře parlamentu uvedl, že vláda tak učinila, aby „*zaručila, že zákon je dodržován, což je primární povinností každého předsedy vlády.*“³⁸ Dále dodal, že „*zákony nelze v demokracii porušovat.*“³⁹ Při svém projevu také uvedl, že je velmi obtížné dosáhnout dohody, jelikož katalánská vláda jedná jednostranně. Odkazoval tak na fakt, že katalánská vláda rozhodla o uspořádání referenda, stanovila datum, otázky, které se mají klást, rozhodla o tom,

---

³⁸ La Moncloa. Rayjoy: „*En democracia las leyes no se violan, se cambian por los procedimientos establecidos.*“ [online]. lamoncloa.gob.es, 30. září 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2014/300914-senado.aspx>

³⁹ Tamtéž.

kdo může nebo nemůže hlasovat, bez dohody s centrální vládou, a poté požadovala, aby centrální parlament zákon schválil.⁴⁰

Po uskutečnění tzv. nezávazné konzultace občanů 9. listopadu 2014 se k tomuto protiústavnímu jednání Mariano Rajoy vyjádřil se slovy, že „*neproběhlo žádné referendum. Místo toho jsme byli svědky volební simulace, bez sčítání lidu, bez volebních úředníků a pod kontrolou lidí, kteří chtěli vyhrát.*“⁴¹ Dle Rajoye bylo uskutečněné referendum jasnou katastrofou pro celý proces separace Katalánska od Španělska, jelikož byla očekávána vysoká volební účast, zatímco dva ze tří Katalánců se k „nezávaznému hlasování“ ani nedostavili. Dále uvedl, že „*předseda katalánské vlády Mas nemůže dosáhnout svého cíle, aniž by nezpůsobil rozklad katalánské společnosti.*“⁴² Mariano Rajoy věřil v uskutečnění dialogu s Arturem Masem k řešení tohoto politického problému, který by se uskutečnil v mezích Ústavy a respektu k zákonům, což nezahrnuje uskutečněnou „nezávaznou konzultaci“. Předseda vlády každopádně připustil, že pokud si Mas přeje změnit Ústavu tak, aby zahrnovala právo na sebeurčení, a tím tedy zrušil národní suverenitu, má na to právo. Regionální parlament Katalánska je zmocněn zahájit proces ústavní reformy, a tam měl předseda katalánské vlády dle Rajoye začít, ačkoli na to nemá zjevnou podporu. Ve svém projevu také hájil kroky své vlády učiněné během tohoto procesu. „*Španělská vláda zaujala rozumný, vyvážený postoj. Bránila zákonnost. Jinými slovy, vláda přijala veškerá rozhodnutí proporcionálně.*“⁴³, uvedl Mariano Rajoy.

V roce 2015 přijala katalánská vláda rezoluci⁴⁴, kterou zahájila nezákonný proces k vytvoření nezávislé katalánské republiky. Španělská vláda ihned začala jednat a přijala potřebná opatření. Mariano Rajoy při svém projevu před městskou radou ve španělském městě Béjar uvedl, že proti rezoluci podal odvolání pro její neústavnost a bude požadovat okamžité pozastavení této iniciativy a všech jejích možných dopadů. Dále zmínil, že vláda bude vyžadovat, aby takové pozastavení bylo výslovně oznámeno předsedkyni katalánského parlamentu, „*aby měla na paměti, že jejich iniciativa nemá žádnou hodnotu a nemůže mít žádné důsledky.*“⁴⁵ Na závěr vyzdvihl odhodlání centrální vlády využít všech prostředků, které demokracie právnímu státu poskytuje, aby tuto demokracii bránila.

---

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ La Moncloa. *Mariano Rajoy asegura que el 9-N ha constatado que Cataluña es plural.* [online]. lamoncloa.gob.es, 12. listopadu 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2014/12112014-comparecencia.aspx>

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ la Resolució 1/XI, de 9 de novembre de 2015, del Parlament de Catalunya, sobre el inici del procés polític en Catalunya

⁴⁵ La Moncloa. *Declaración del presidente del Gobierno después de la aprobación de una resolución en el Parlamento de Cataluña.* [online]. lamoncloa.gob.es, 9. listopadu 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2015/091115bejar.aspx>

Při společném jednání Mariana Rajoye s předsedou katalánské vlády Carlesem Puigdemontem, které se uskutečnilo v dubnu 2016, předseda španělské vlády zopakoval, že “Katalánsko je Španělsko“, a že tento postoj ohledně jednoty Španělska, národní suverenity a rovnosti všech Španělů bez ohledu na to, kdo jsou a kde se nachází, bude hájit i nadále.⁴⁶ V tom samém roce také Rajoy informoval lídry hlavních politických stran, že Rada ministrů schválí dohodu opravňující španělské státní zastupitelství k podání žádosti o vydání rozhodnutí TC proti další rezoluci, kterou přijal regionální parlament Katalánska. Centrální vláda konstatovala, že uvedená rezoluce závažným způsobem porušuje nález TC ze dne 2. prosince 2015. Tímto nálezem TC prohlásil rezoluci ze dne 9. listopadu 2015, kterou se zahájil tzv. proces odpojení, za protiústavní a neplatnou.⁴⁷

3.2. Období 2017–2018

Během tohoto období byla v Katalánsku u moci vláda Carlese Puigdemonta složená z CDC a ERC. V únoru 2017 v rozhovoru pro španělský pořad “Los Desayunos de TVE“ Mariano Rajoy znovu zopakoval, že Katalánsko je jedním z témat, které ho nejvíce znepokojuje, a dle jeho slov se stále jedná o obtížný problém. Nicméně uvedl, že španělská vláda chce tento problém vyřešit co nejvíce se zdravým rozumem a rozvahou. Postupy vlády hájil jako „*velmi jasné, velmi ostré a velmi srozumitelné*.“⁴⁸ Dále zopakoval, že jako předseda vlády musí dodržovat zákony a dohlížet také na to, aby byly dodržovány. Z tohoto důvodu vláda nemůže povolit referendum, jehož výsledek by mohl vést k omezení národní suverenity.

Na kontrolním zasedání vlády, které se konalo v horní komoře parlamentu, předseda vlády Rajoy zopakoval své pozvání nově úřadujícímu předsedovi regionální vlády Katalánska Carlesi Puigdemontovi, aby v parlamentu vysvětlil svůj postoj v rámci katalánské nezávislosti. „*Pokud pan Puigdemont přijde do dolní komory parlamentu, budu s ním diskutovat, a to velmi rád. Doufám, že k tomu bude mít odvahu, odhodlání a statečnost*“⁴⁹, sdělil Mariano Rajoy. V návaznosti na své vystoupení v horní komoře parlamentu zaslal Mariano Rajoy dne 25. května 2017 osobní dopis katalánskému předsedovi vlády. Reagoval tím na dopis, který mu

⁴⁶ La Moncloa. *Rajoy defiende la unidad de España ante Puigdemont*. [online]. lamoncloa.gob.es, 20. dubna 2016 [cit. 7. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2016/200416-rajoypuigdemont.aspx>

⁴⁷ La Moncloa. *Comunicado del Gobierno con motivo de la resolución aprobada hoy por el Parlamento de Cataluña*. [online]. lamoncloa.gob.es, 27. července 2016 [cit. 7. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2016/270716-comunicado.aspx>

⁴⁸ La Moncloa. *Rajoy asegura que va a presentar los Presupuestos para 2017 y que no convocará elecciones*. [online]. lamoncloa.gob.es, 13. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/130217rajoytve.aspx>

⁴⁹ La Moncloa. *Rajoy afirma que no aceptará „chantajes“ de quienes amenazan con la independencia de Cataluña*. [online]. lamoncloa.gob.es, 23. května 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/230517-senado.aspx>

byl zaslán katalánskou vládou, ve kterém vyžaduje zahájení společného jednání o podmínkách, za kterých se v Katalánsku bude konat referendum. Katalánská vláda spolu s dopisem také zaslala již schválený návrh na konání tohoto referenda katalánským parlamentem. Ve svém otevřeném dopise Rajoy znovu zdůraznil, že ani jeden z nich nemá pravomoc jednat o otázkách, které nespádají do jejich působnosti. To by znamenalo uzurpovat práva španělského lidu jako celku a následně i lidu Katalánska, a tímto způsobem nemůže postupovat žádný legitimní předseda vlády. Dále na katalánského předsedu naléhal, že ústavní povinnosti, které vyplývají z jeho funkce, mu měl tu možnost připomenout již veřejně i neveřejně. Jednou z těchto povinností je právě obrana ústavního pořádku. Právě návrh na konání referenda, k jehož podpisu byl Mariano Rajoy vyzván, porušuje základní principy Ústavy. Španělská ústava poskytuje mechanismy pro navrhování všech forem politických aspirací, a to za předpokladu, že budou realizovány demokratickými cestami s potřebnou parlamentní podporou. Mariano Rajoy v dopise také připomněl, že centrální vláda katalánského předsedu vyzvala, aby o svém návrhu na konání referenda diskutoval v dolní komoře parlamentu, jelikož právě tam se vedou diskuse o aspiracích, které španělský politický pluralismus poskytuje. Rajoy uvedl: „*S ohledem na výše uvedené považuji za neomluvitelné, že musím znovu zopakovat nejen nemožnost podílet se na Vašem návrhu, ale také nemožnost nechat Vaši regionální vládu navrhnout v rámci samosprávy něco, co tak vážně ohrožuje naše soužití a ústavní pořádek.*“⁵⁰ V samotném závěru vyzval katalánského předsedu vlády, aby se vrátil k užívání právních nástrojů, které nezpůsobují neshody a frustraci španělské společnosti, ale jsou v souladu se společným rámcem pro soužití a reagují na skutečné potřeby obyvatel Katalánska. Pouze tak budou schopni nalézt společné porozumění ku prospěchu všech.⁵¹

Po zasedání Rady ministrů v září 2017 Mariano Rajoy informoval, že dal za příkaz státnímu zastupitelství, aby bezodkladně podalo odvolání proti protiústavnímu zákonu o referendu, o němž hlasoval katalánský parlament. Centrální vláda se také usnesla podat odvolání k TC proti dekretu o uspořádání referenda, který podepsal předseda katalánské vlády Carles Puigdemont. Rajoy uvedl, že centrální vláda v těchto odvoláních žádá zrušení všech těchto procesů a nařízení a aby byly pozastaveny, dokud nebude vydáno rozhodnutí TC. Také požadoval, aby pozastavení bylo osobně oznámeno katalánskému předsedovi vlády, celé jeho vládě, předním vysoce postaveným členům katalánské vlády zapojených do organizace

---

⁵⁰ La Moncloa. *Carta del presidente del Gobierno al president de la Generalitat de Catalunya*. [online]. lamoncloa.gob.es, 25. května 2017 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/250517rajoycataluna.aspx>

⁵¹ Tamtéž.

referenda a 947 starostům Katalánska.⁵² Naléhal, aby v tomto oznámení byla výslovně uvedena povinnost těchto osob bránit jakoukoli iniciativu podporující uspořádání referenda. Mariano Rajoy opět vyzval představitelé katalánské vlády, aby nepokračovali ve své cestě k nezávislosti, nepřehlíželi sílu španělské demokracie a aby jednou provždy přijali neúspěch svého politického projektu.⁵³

Po uskutečněném protiústavním referendu, které Mariano Rajoy označil za „naprostý neúspěch“, následné vyhlášení nezávislosti a její pozastavení, požádala centrální vláda katalánskou vládu, aby potvrdila, zda vyhlásila nezávislost či nikoli. Poté, co ze strany Katalánska nepřišla žádná odpověď, napsal Mariano Rajoy další otevřený dopis katalánskému předsedovi vlády. V dopise vyjádřil lítost, že se Carles Puigdemont rozhodl neodpovědět na formální požadavek, zda byla či nebyla vyhlášena nezávislost Katalánska. Zdůraznil, že katalánský lid má právo s jistotou vědět, zda prohlášení o nezávislosti vstoupilo v platnost či nikoli. Rajoy znovu vyzval katalánského předsedu, aby předstoupil před Parlament a předal své požadavky legitimním představitelům národní suverenity, kteří o nich jako jediní mohou rozhodnout.⁵⁴

Mariano Rajoy se na vyhlášení katalánské nezávislosti rozhodl odpovědět aplikací článku 155 Ústavy.⁵⁵ Své rozhodnutí odůvodnil tím, že cílem tohoto článku je obnovit zákonnost, a že neexistuje jiné východisko než volby, jelikož byl porušen zákon.⁵⁶ Aplikace článku 155 dle Rajoye představuje výjimečné rozhodnutí. „*Nechceme, aby to trvalo dlouho, a proto je poslední možností vyhlášení voleb, a to tehdy, jakmile budou moci proběhnout za normálních podmínek.*“⁵⁷, uvedl španělský předseda vlády. Poznamenal také, že jediné, o čem s ním Carles Puigdemont chtěl jednat, byly podmínky a lhůty týkající se nezávislosti v Katalánsku, o čemž jako předseda centrální vlády vyjednávat nemohl. Článek 155 vysvětluje jako právní, demokratický mechanismus, který je schválený španělským lidem. Aplikací tohoto článku jsou dle Rajoye sledovány čtyři cíle: obnovení zákona, obnovení důvěry, zachování

---

⁵² La Moncloa. *Rajoy: El referéndum en Cataluña no se celebrará „por más que se pretenda imponer de forma atropellada, chapucera e ilegal“* [online]. lamoncloa.gob.es, 7. září 2017 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/070917-rajoyconsejo.aspx>

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ La Moncloa. *Carta de Mariano Rajoy a Carles Puigdemont* [online]. lamoncloa.gob.es, 16. října 2017 [cit. 10. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/161017respuestarajoy.aspx>

⁵⁵ Viz I. kapitola.

⁵⁶ La Moncloa. *Rajoy: „Cumpló con mi obligación al poner en marcha el 155 y lo hago ante el desprecio a nuestras leyes“* [online]. lamoncloa.gob.es, 25. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/251017rajoyesioncontrol.aspx>

⁵⁷ Tamtéž.

poškozené vysoké úrovně hospodářského růstu a konání voleb.⁵⁸ Na dalším zasedání Rady ministrů byly schváleny následující opatření:

- Odvolání předsedy vlády Katalánska
- Odvolání místopředsedy vlády Katalánska a zbytku katalánských radních, kteří tvoří katalánskou vládu
- Eliminace všech delegací Katalánska v zámoří, kromě delegace v Bruselu
- Odvolání zástupců katalánské vlády v Bruselu a Madridu⁵⁹

Tyto kroky jsou dle Mariana Rajoye nezbytné a zásadní pro návrat demokratické legitimacy katalánské samosprávy. Španělský předseda taktéž vyhlásil konání regionálních voleb v Katalánsku na 21. prosince 2017.

---

⁵⁸ La Moncloa. Rayjoy: „No hay alternativa, lo único que se puede, y se debe hacer, es acudir a la ley, precisamente para hacer cumplir la ley“ [online]. lamoncloa.gob.es, 27. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/271017rajoy Senado.aspx>

⁵⁹ La Moncloa. Rajoy anuncia el cese de Puigdemont y su Gobierno y la convocatoria de elecciones autonómicas en Cataluña el 21 de diciembre [online]. lamoncloa.gob.es, 27. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/271017-rajoycm.aspx>

4. Vláda Pedra Sáncheze

Kvůli korupčnímu skandálu byla v polovině roku 2018 vládě Mariana Rajoye vyslovena nedůvěra, a 2. června byl španělským králem Filipem VI. jmenován nový předseda španělské vlády Pedro Sánchez z PSOE. V tomto období se opět změnila katalánská vláda, které předsedal Joaquim Torra. Ihned po ustanovení do své funkce, vyžadoval nový předseda vlády uskutečnění schůze s novým katalánským předsedou vlády Joaquimem Torrou. „*Natahujeme ruku, abychom nabídli otevřený, upřímný a přímý dialog, který je mezi centrální vládou Španělska a regionální katalánskou vládou nezbytný.*“⁶⁰, uvedl Pedro Sánchez v dolní komoře parlamentu. Dále sdělil, že vláda počítá s většinovou podporou Poslanecké sněmovny, aby mohla odstranit veškerá extremistická opatření, které v Katalánsku potlačují svobodu projevu a základní svobody.⁶¹ První jednání mezi Pedrem Sánchezem a předsedou katalánské vlády se uskutečnilo v prosinci 2018, při němž se shodli na existenci konfliktu o budoucnosti Katalánska. Navzdory značným rozdílným pohledům na původ, povahu a způsob řešení tohoto konfliktu, Pedro Sánchez s Joaquimem Torrou souhlasně sdíleli svůj závazek k dialogům, jakožto prostředkům pro politický návrh, který je široce podporován katalánskou společností.⁶² Během kontrolního zasedání vlády v dolní komoře parlamentu úřadující předseda vlády zdůraznil, že bude vždy prosazovat dialog, vyjednávání a konsenzus. Pokud se ale regionální katalánská vláda znovu pokusí porušit statut autonomie, a tím španělskou ústavu, centrální vláda použije jakýkoli článek na obranu Ústavy, statutu, zákona, národní suverenity a územní celistvosti.⁶³

V říjnu 2019 učinil Pedro Sánchez na tiskové konferenci prohlášení jako reakci na zveřejněné rozhodnutí Nejvyššího soudu o tzv. „*juicio del procés*“, tedy procesu proti politikům podporující katalánskou nezávislost a jejich činům, vztahující se k událostem v Katalánsku v říjnu 2017. Katalánští politici byli na základě rozsudku odsouzeni k vězení v rozmezí od 9 do 13 let. V tomto prohlášení uvedl, že centrální vláda naprosto respektuje a dodržuje rozsudek vydaný Nejvyšším soudem. Tento rozsudek dle něj znamená ukončení soudních řízení, která byla vedena všemi možnými zárukami a s maximální transparentností,

---

⁶⁰ La Moncloa. Sánchez: „*El Gobierno va a resolver el déficit de la Seguridad Social y garantizar pensiones dignas*“ [online]. lamoncloa.gob.es, 27. června 2018 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2018/270618-sesioncongreso.aspx>

⁶¹ Tamtéž.

⁶² La Moncloa. *Comunicado tras la reunión entre el presidente del Gobierno de España y el president de la Generalitat de Catalunya* [online]. lamoncloa.gob.es, 20. prosince 2018 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2018/201218-comunicado.aspx>

⁶³ La Moncloa. Sánchez reitera el compromiso del Ejecutivo con la defensa de la legalidad y la convivencia en Cataluña [online]. lamoncloa.gob.es, 18. září 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/presidente/news/Paginas/2019/20190918control-session.aspx>

„jak se sluší na zemi, jako je Španělsko – sociální a demokratický právní stát s plnou dělbou mocí.“⁶⁴ Dle Nejvyššího soudu byla přehlížena práva sociální většiny v Katalánsku, což vedlo ke zhroutilí soužití v katalánské společnosti. Dále byl katalánskou nezávislostí jednostranně porušen statut, který je zakotven ve španělské ústavě. V neposlední řadě byla dle tohoto rozsudku napadena územní celistvost a princip suverenity, s nimi také práva Katalánců a všech Španělů.⁶⁵ Pedro Sánchez dále zmínil, že centrální vláda bude vždy přispívat k usnadnění smíření v katalánské společnosti, jenž je rozbitá nezávislostí. Z tohoto důvodu nechal španělský předseda vlády zřídit výbor pro sledování situace v Katalánsku. Tato skupina je složena ze zástupců následujících ministerstev:

- Úřad předsednictva vlády
- Místopředsednictvo vlády
- Ministerstvo vnitra
- Ministerstvo zahraničních věcí, Evropské unie a spolupráce
- Ministerstvo obrany
- Ministerstvo spravedlnosti
- Ministerstvo hospodářství
- Ministerstvo veřejných věcí
- Národní zpravodajské centrum
- Státní sekretariát pro komunikaci.⁶⁶

Na začátku roku 2020 se Pedro Sánchez setkal v Barceloně s předsedou katalánské vlády Joaquimem Torrou, aby společně zahájili dialog vedoucí ke smíru. Sánchez ve svém projevu po tomto setkání zdůraznil, že jeho setkání s katalánským předsedou vlády odráží upřímnou touhu po dialogu a dohodě. Také uvedl, že usmíření není pouze institucionálním požadavkem, ale je také založeno na trvalí platnosti svazků, které spojují miliony Katalánců a Španělů. Ohledně otázky, jak bude centrální vláda k tomuto dialogu přistupovat, předseda vlády sdělil, že bude vždy přihlížet ke všem Španělům, bez ohledu na jejich ideologii, aby tím zajistil společný zájem. „Španělská vláda bude jednat vytrvale, čestně a jasně“⁶⁷, uvedl Pedro

---

⁶⁴ La Moncloa. *Declaración institucional del presidente del Gobierno en funciones, Pedro Sánchez, tras la sentencia del „procés“* [online]. lamoncloa.gob.es, 14. října 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2019/141019-sanchez-declaracio.aspx>

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ La Moncloa. *Pedro Sánchez preside la reunión del Comité de seguimiento de la situación en Cataluña* [online]. lamoncloa.gob.es, 17. října 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2019/171019-sanchez-cataluna.aspx>

⁶⁷ La Moncloa. *Sánchez reivindica „el diálogo para el reencuentro“ tras reunirse con el president de la Generalitat* [online]. lamoncloa.gob.es, 6. února 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2020/060220-sanchez-torra.aspx>

Sánchez. Ve svém projevu dále řekl, že předal Joaquimu Torrovi otevřený dokument s názvem Agenda pro smír, obsahující základní pravidla pro dialog a řešení dvou různých problémů, jak překonat politické spory. Dokument obsahuje všechny otázky, o nichž poslední tři předsedové katalánské vlády jednali s centrální vládou Španělska. Pedro Sánchez uvedl, že centrální vláda nabízí odpovědi těmto 44 nevyřešených problémů. V závěru zdůraznil, že centrální vláda určila „bezpečný harmonogram a program, který nás přiblíží smíru.“⁶⁸ Sám Sánchez zmínil, že tento proces nebude snadný, bude čelit odporu ze strany Katalánska a bude vyžadovat čas a úsilí. To jsou pro něho ale důvody, proč začít co nejdříve.⁶⁹

Na konferenci v Gran Teatre del Liceu v Barceloně pod názvem „Reunion: projekt pro budoucnost celého Španělska“ konané v roce 2021 Pedro Sánchez oznámil, že Radě ministrů navrhne omilostnění devíti odsouzených aktérů z tzv. „juicio del procés“⁷⁰. Předseda centrální vlády uvedl, že si je vědom toho, že někteří lidé jsou proti tomuto opatření a ujistil je, že respektuje jejich důvody. „Vláda se rozhodla otevřít cestu ke smíru, ke znovusjednocení. Toto opatření otevře tuto cestu a poskytne nám všem možnost začít znovu a tentokrát lépe.“⁷¹, řekl Pedro Sánchez. Dle předsedy vlády je zásadním důvodem milostí užitečnost devíti odsouzených pro soužití v Katalánsku. Vychází tak z přesvědčení, že propuštění těchto devíti lidí z vězení, kteří zastupují tisíce Katalánců, přinese harmonii pro soužití v katalánské společnosti. Během svého projevu Sánchez trval na tom, že španělská centrální vláda učiní tento krok ihned, neboť nemá na co čekat. V tomto roce se také změnil předseda katalánské vlády, kterým je k dnešnímu dni Pere Aragonès z ERC.

Na zasedání dolní komory parlamentu v roce 2022 předseda španělské vlády Pedro Sánchez zopakoval, že jeho vláda učinila vše ve prospěch shledání, usmíření a přechodu od konfliktů z roku 2017. Dále zdůraznil, že má důvěru v obnovení dialogu s katalánskými institucemi. Dodal, že se centrální vláda snaží zlepšit životy občanů v Katalánsku i za tak mimořádných okolností, jako je pandemie COVIDu-19 a invaze na Ukrajině.⁷²

---

⁶⁸ La Moncloa. Sánchez reivindica „el diálogo para el reencuentro“ tras reunirse noc el president de la Generalitat [online]. lamoncloa.gob.es, 6. února 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2020/060220-sanchez-torra.aspx>

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Jedná se o proces s vůdci nezávislosti Katalánska.

⁷¹ La Moncloa. Sánchez propondrá mañana al Consejo de Ministros conceder el indulto a los nueve condenados en el juicio del procés, en aras del „espíritu constitucional de concordia“ [online]. lamoncloa.gob.es, 21. června 2021 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2021/210621-sanchez-liceo.aspx>

⁷² La Moncloa. Pedro Sánchez: „El Gobierno está en lo que importa a los ciudadanos españoles“ [online]. lamoncloa.gob.es, 18. května 2022 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2022/180522-sanchezcontrolcongreso.aspx>

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá komparací přístupu dvou španělských vlád k otázce katalánského separatismu. Z tohoto důvodu věnuji závěr této práce samotné komparaci analyzovaných vlád. Jednotlivými vládami jsem se zabývala v kapitole třetí a čtvrté této práce. V průběhu psaní jsem u každé z centrálních vlád analyzovala, jaký postoj zaujala a jaké opatření přijala v rámci katalánské nezávislosti. Dále jsem analyzovala reakce a odpovědi na kroky učiněné katalánskou regionální vládou. Při analýze jednotlivých vlád jsem vycházela z článků, proslovů a tiskových konferencí učiněných oběma předsedy centrální vlády, které jsou zveřejňované na oficiální webové stránce španělské vlády. Komparaci budu provádět na základě daných prvků, kterými jsou opatření, která z jednotlivých vlád přijala a reakce a odpovědi na kroky učiněné katalánskou regionální vládou. Odpovím si zde také na výzkumné otázky, které jsem si pro tuto práci stanovila: *„Jaké jsou hlavní rozdíly v přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu?“*, *„Jaké cíle sledovaly a jaké prostředky k tomu použily jednotlivé vlády?“*

Jako první jsem se věnovala vládě Mariana Rajoye, která byla u moci v letech 2012–2018, tedy v letech, kdy katalánská nezávislost dosahovala svého největšího vrcholu. Předseda centrální vlády Mariano Rajoy čelil separatistickému náporu ze strany katalánské regionální vlády ve formě dvou vyhlášených referend. Tato centrální vláda jako odpověď podala stížnost k TC proti katalánskému zákonu o referendu. Po uskutečnění prvního referenda, které je označováno jako „nezávazné hlasování“, vláda Mariana Rajoye zaujala postoj, že žádné referendum neproběhlo, jelikož bylo protiústavní. Po vydání rezoluce, kterou katalánská vláda zahájila nezákonný proces k vytvoření nezávislé katalánské republiky, centrální vláda opět ihned napadla tuto rezoluci a podala odvolání k TC pro její neústavnost. Poté Mariano Rajoy začal s předsedou katalánské vlády Carlesem Puigdemontem jednat na společných jednání. Před konáním druhého protiústavního referenda Mariano Rajoy opět zopakoval postoj své vlády, a to, že vláda nemůže povolit další referendum, které by mohlo vést k porušení národní suverenity, jelikož by to bylo v rozporu se zákony. Poté následovalo zaslání dvou osobních dopisů katalánskému předsedovi vlády, ve kterých Carles Puigdemontovi opět Mariano Rajoy zdůraznil, že nemá pravomoc jednat o otázkách, které nespádají do jeho působnosti. V dopisech opět zopakoval postoj a odhodlání centrální vlády k zabránění katalánské nezávislosti, a také katalánského předsedu vyzýval, aby katalánský předseda vlády předstoupil v dolní komoře parlamentu, jelikož tam se vedou diskuse o těchto otázkách. Poté, co v Katalánsku proběhlo již druhé protiústavní referendum, centrální vláda odpověděla aplikací článku 155 Ústavy.

Pedro Sánchez ihned po ustanovení do své funkce vyžadoval uskutečnění schůze s katalánským předsedou vlády Joaquimem Torrou. Centrální vláda nabízela otevřené dialogy s katalánskou vládou, které byly dle této vlády nezbytné. Pedro Sánchez tedy prosazoval dialogy a vyjednávání. Pokud by se ale katalánská regionální vláda znovu pokusila porušit statut autonomie, centrální vláda byla připravena aplikovat jakýkoli článek na obranu Ústavy. Dále nechal Pedro Sánchez zřídit výbor pro sledování situace v Katalánsku, který měl přispívat ke snadnému smíření v katalánské společnosti. V roce 2020 předal předseda centrální vlády Joaquimu Torrovi otevřený dokument s názvem Agenda pro smír, který obsahoval pravidla pro vedení dialogů a řešení problémů, které zanechaly přechodí katalánské vlády, a na něž centrální vláda nabízí řešení a odpovědi. Následovalo Sánchezovo rozhodnutí omilostnit devět odsouzených aktérů tzv. „juicio del proces“. Toto rozhodnutí mělo dle centrálního předsedy vlády přinést harmonii pro soužití v katalánské společnosti. Centrální vláda k dnešnímu dni věří v obnovení dialogů s katalánskou regionální vládou, které byly ze strany vlády nyní pozastaveny, a které zlepšily životy občanů v Katalánsku.

Nyní si mohu odpovědět na výzkumné otázky: „*Jaké jsou hlavní rozdíly v přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu?*“, „*Jaké cíle sledovaly a jaké prostředky k tomu použily jednotlivé vlády?*“ S jistotou mohu konstatovat, že obě tyto vlády měly stejný cíl, a to zachovat jednotu Španělska a zabránit tak narušení národní suverenity. Z mého úhlu pohledu byla vláda Mariana Rajoye odhodlaná využít všech prostředků, které demokracie právnímu státu poskytuje, aby bránila španělskou suverenitu. Příkladem je tomu například aplikace článku 155 Ústavy, neboť aplikace tohoto článku byla dle mého názoru velkým zásahem do katalánské suverenity, tudíž velkým riskem pro předsedu Mariana Rajoye. Vláda Mariana Rajoye se nebála napadat každý akt vydaný katalánskou regionální vládou, podávat stížnosti k TC a činit podobné kroky. Oproti tomu přístup vlády Pedra Sáncheze bych označila spíše jako umírněnější a vyjednávací. Vláda Pedra Sáncheze již od začátku k otázce katalánského separatismu přistupovala více benevolentněji. Pro tuto vládu byly a stále jsou klíčové dialogy a vyjednávání s katalánskou regionální vládou. Jako jediný kontroverznější a razantnější krok ze strany vlády Pedra Sáncheze hodnotím jeho rozhodnutí omilostnit devět aktérů procesu s vůdci nezávislosti Katalánska. Kdybych tento učiněný krok měla zhodnotit, tak nemohu dospět k závěru, zda byl tento krok správný či naopak.

Je ale zcela pochopitelné, že každý z předsedů centrální vlády se během své funkce nacházel v naprosto rozlišných situacích a každý z nich čelil náporu ze strany katalánské vlády v jiném měřítku. V tomto dle mého názoru spočívá hlavní rozdíl v přístupu těchto centrálních vlád k otázce katalánského separatismu. Rozdíl lze taktéž spatřit v rozdílné součinnosti ze stran

jednotlivých katalánských vlád. Jak vláda Arura Mase, tak vláda Carlese Puigdemonta neposkytovaly součinnost a obecně ochotu jednat s centrální vládou Mariana Rajoye. Narozdíl od toho, vláda Joaqima Torra byla ochotna spolupracovat s vládou Pedra Sáncheze a v určitých mezích poskytovat součinnost při řešení katalánské otázky, ve které oba předsedové shledali problém. Po problémech, které zasáhly celý svět a ovlivnily tak situaci v každé zemi světa, pandemii COVIDu-19 a invazi na Ukrajině, upadla otázka katalánské nezávislosti do pozadí.

Seznam použité literatury

Primární zdroje

- Generalitat de Catalunya. *Participa2014. Procés de participació ciutadana* [online]. participa2014.cat, 2014, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <http://www.participa2014.cat/resultats/dades/en/escr-tot.html>
- La Moncloa. *Rajoy: „En democracia las leyes no se violan, se cambian por los procedimientos establecidos.“* [online]. lamoncloa.gob.es, 30. září 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2014/300914-senado.aspx>
- La Moncloa. *Mariano Rajoy asegura que el 9-N ha constatado que Cataluña es plural.* [online]. lamoncloa.gob.es, 12. listopadu 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2014/12112014-comparencia.aspx>
- La Moncloa. *Declaración del presidente del Gobierno después de la aprobación de una resolución en el Parlamento de Cataluña.* [online]. lamoncloa.gob.es, 9. listopadu 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2015/091115bejar.aspx>
- La Moncloa. *Rajoy defiende la unidad de España ante Puigdemont.* [online]. lamoncloa.gob.es, 20. dubna 2016 [cit. 7. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2016/200416-rajoypuigdemont.aspx>
- La Moncloa. *Comunicado del Gobierno con motivo de la resolución aprobada hoy por el Parlamento de Cataluña.* [online]. lamoncloa.gob.es, 27. července 2016 [cit. 7. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2016/270716-comunicado.aspx>
- La Moncloa. *Rajoy asegura que va a presentar los Presupuestos para 2017 y que no convocará elecciones.* [online]. lamoncloa.gob.es, 13. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/130217rajoytve.aspx>

- La Moncloa. *Rajoy afirma que no aceptará „chantajes“ de quienes amenazan con la independencia de Cataluña*. [online]. lamoncloa.gob.es, 23. května 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/230517-senado.aspx>
- La Moncloa. *Carta del presidente del Gobierno al president de la Generalitat de Catalunya*. [online]. lamoncloa.gob.es, 25. května 2017 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/250517rajoycataluna.aspx>
- La Moncloa. *Rajoy: El referéndum en Cataluña no se celebrará „por más que se pretenda imponer de forma atropellada, chapucera e ilegal“* [online]. lamoncloa.gob.es, 7. září 2017 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/070917-rajoyconsejo.aspx>
- La Moncloa. *Carta de Mariano Rajoy a Carles Puigdemont* [online]. lamocloa.gob.es, 16. října 2017 [cit. 10. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/161017respuestarajoy.aspx>
- La Moncloa. *Rajoy: „Cumpló con mi obligación al poner en marcha el 155 y lo hago ante el desprecio a nuestras leyes“* [online]. lamoncloa.gob.es, 25. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/251017rajoyseSIONcontrol.aspx>
- La Moncloa. *Rayjoy: „No hay alternativa, lo único que se puede, y se debe hacer, es acudir a la ley, precisamente para hacer cumplir la ley“* [online]. lamoncloa.gob.es, 27. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/271017rajoy Senado.aspx>
- La Moncloa. *Rajoy anuncia el cese de Puigdemont y su Gobierno y la convocatoria de elecciones autonómicas en Cataluña el 21 de diciembre* [online]. lamoncloa.gob.es, 27. října 2017 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z:

- <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2017/271017-rajoycm.aspx>
- La Moncloa. *Sánchez: „El Gobierno va a resolver el déficit de la Seguridad Social y garantizar pensiones dignas“* [online]. lamoncloa.gob.es, 27. června 2018 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2018/270618-sesioncongreso.aspx>
  - La Moncloa. *Comunicado tras la reunión entre el presidente del Gobierno de España y el president de la Generalitat de Catalunya* [online]. lamoncloa.gob.es, 20. prosince 2018 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2018/201218-comunicado.aspx>
  - La Moncloa. *Sánchez reitera el compromiso del Ejecutivo con la defensa de la legalidad y la convivencia en Cataluña* [online]. lamoncloa.gob.es, 18. září 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/presidente/news/Paginas/2019/20190918control-session.aspx>
  - La Moncloa. *Declaración institucional del presidente del Gobierno en funciones, Pedro Sánchez, tras la sentencia del „procés“* [online]. lamoncloa.gob.es, 14. října 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2019/141019-sanchez-declaracio.aspx>
  - La Moncloa. *Pedro Sánchez preside la reunión del Comité de seguimiento de la situación en Cataluña* [online]. lamoncloa.gob.es, 17. října 2019 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2019/171019-sanchez-cataluna.aspx>
  - La Moncloa. *Sánchez reivindica „el diálogo para el reencuentro“ tras reunirse con el president de la Generalitat* [online]. lamoncloa.gob.es, 6. února 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2020/060220-sanchez-torra.aspx>

- La Moncloa. *Sánchez reivindica „el diálogo para el reencuentro“ tras reunirse con el president de la Generalitat* [online]. lamoncloa.gob.es, 6. února 2020 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2020/060220-sanchez-torra.aspx>
- La Moncloa. *Sánchez propondrá mañana al Consejo de Ministros conceder el indulto a los nueve condenados en el juicio del procés, en aras del „espíritu constitucional de concordia“* [online]. lamoncloa.gob.es, 21. června 2021 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2021/210621-sanchez-liceo.aspx>
- La Moncloa. *Pedro Sánchez: „El Gobierno está en lo que importa a los ciudadanos españoles“* [online]. lamoncloa.gob.es, 18. května 2022 [cit. 14. března 2023]. Dostupné z: <https://www.lamoncloa.gob.es/presidente/actividades/Paginas/2022/180522-sanchezcontrolcongreso.aspx>

Sekundární zdroje

- AJA, E. *Estado autonómico y reforma federal*. Madrid: Alianza Editorial, 2014. ISBN 9788420684642
- BAR, CENDÓN, A. El proceso independentista de Cataluña y la doctrina jurisprudencial: una visión sistemática. *Teoría Y Realidad Constitucional*, 2016, roč. 37, ISSN 1139-5583.
- BELTRÁN ARAGONÉS, Emilio. Las haciendas locales en el Estatuto de autonomía de Cataluña. *Cuadernos de derecho local* [online], 2007, roč. 14, s. 71-98 [cit. 17. února 2023]. Dostupné z: http://repositorio.gobiernolocal.es/xmlui/bitstream/handle/10873/320/qdl14_08_est05_aragoes.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- El conflicto independentista en Cataluña. *realinstitutoelcano.org*, [online]. 2019, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <https://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/947006ee-0c43-4237-96e7-0453c9ce2e1f/Cataluna-Dossier-Elcano-October-2019.pdf?CACHEID=947006ee-0c43-4237-96e7-0453c9ce2e1f&MOD=AJPERES>

- LÓPEZ RUBIO, Daniel. Reflexiones constitucionales sobre la consulta popular pactada entre PSOE y ERC en el marco de la investidura de Pedro Sánchez. *Cuadernos Manuel Giménez Abad*, 2020, roč. 19, str. 51-67. ISSN 2254-4445.
- MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Rozhodování Ústavního soudu v katalánské otázce. *Všeprd*. [online databáze] 2015, [cit. 17. února 2023]. Dostupné z: https://www.vseprd.cz/clanek/rozhodovani-ustavniho-soudu-v-katalanske-otazce_1f4055fd-d689-415a-98af-89053a0753f6
- MĚŠŤÁNKOVÁ, Petra. Vzpouora nebo rozvrácení? Několik poznámek k rozsudku Nejvyššího soudu nad katalánskými separatisty. *Všeprd*. [online databáze] 2020, [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: https://www.vseprd.cz/clanek/vzpouora-nebo-rozvraceni-nekolik-poznamek-k-rozsudku-nejvyssiho-soudu-nad-katalanskymi-separatisty_8970fc80-527b-4b96-a9dd-47a3451e9e39
- OLIVERES COMÍN, Antoni. El nacionalismo catalán y el catalanismo político. *Crítica* [online], 2009, roč. 59, č. 961, s. 36-42 [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: http://www.revista-critica.com/administrator/components/com_avzrevistas/pdfs/d70951d16ca04de084db085a7a38045d-961-Nacionalismos-may.jun%202009.pdf

Právní předpisy

- la Resolución 1/XI, de 9 de noviembre de 2015, del Parlamento de Cataluña, sobre el inicio del proceso político en Cataluña
- Organický zákon 6/2006 z 19. července o reformě autonomního statutu Katalánska
- Organický zákon 2/1980 z 18. ledna o regulaci různých forem referenda, LEY ORGÁNICA 2/1980 de 18 enero, sobre regulación de las distintas modalidades de referéndum
- Ústava Španělského království, La Constitución española de 1978

Judikatura

- La sentencia del Tribunal Constitucional 31/2010 sobre el Estatuto de Autonomía de Cataluña

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá komparací přístupu vlády Mariana Rajoye a vlády Pedra Sáncheze k otázce katalánského separatismu. Práce je členěná do čtyř kapitol. V kapitole první je vysvětleno fungování španělských autonomních společenství a jejich ústavní zakotvení. Dále je zde v podkapitole popsán nový autonomní statut Katalánska. Druhá kapitola se zabývá katalánským politickým nacionalismem. Kapitola je dále členěná na dvě podkapitoly, které se věnují neústavním referendům vyhlášených v letech 2014 a 2017. Ve třetí kapitole je provedena analýza přístupu vlády Mariana Rajoye ke katalánskému separatismu. Kapitola čtvrtá se pak stejně věnuje vládě Pedra Sáncheze. Následná komparace těchto dvou vlád je provedena v závěru této práce.

Abstract

This bachelor thesis deals with a comparison of the approach of the government of Mariano Rajoy and the government of Pedro Sánchez to the issue of Catalan separatism. This thesis is divided into four chapters. The first chapter explains the functioning of the Spanish Autonomous Communities and their constitutional anchorage. Then, a subchapter describes the new autonomous statute of Catalonia. The second chapter deals with Catalan political nationalism. The chapter is further divided into two subchapters that deal with the unconstitutional referendums called in 2014 and 2017. The third chapter analyses the approach of the government of Mariano Rajoy to Catalan separatism. The fourth chapter then focuses equally on the government of Pedro Sánchez. A subsequent comparison of the two governments is made in the conclusion of this thesis.

Klíčová slova

Katalánsko, nezávislost, referendum, Mariano Rajoy, Pedro Sánchez, separatismus

Key words

Catalonia, independence, referendum, Mariano Rajoy, Pedro Sánchez, separatism